

## ยุทธศาสตร์ “การทำให้สังคมไทยไร้แร่ใยหิน”

### เป้าหมาย

ภายในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยสามารถยกเลิกการนำเข้า ผลิต และจำหน่ายแร่ใยหินและผลิตภัณฑ์ที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบทุกชนิด เพื่อลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพของแรงงาน ผู้บริโภค และสาธารณชน

### ยุทธศาสตร์

การทำให้สังคมไทยไร้แร่ใยหินประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน รายละเอียดดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการยกเลิกการใช้และป้องกันอันตรายโดยมาตรการทางกฎหมาย
๒. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสนับสนุนการใช้สารทดแทนที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อควบคุม ลด และเลิกใช้แร่ใยหิน
๓. ยุทธศาสตร์การเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้กับสาธารณชนทราบ รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการวิจัยโรค

#### ๑. ยุทธศาสตร์ด้านการยกเลิกการใช้และป้องกันอันตรายโดยมาตรการทางกฎหมาย

ให้คณะกรรมการอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งคณะอนุกรรมการ “พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแร่ใยหิน” โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นแกนกลางในการประสานงาน ร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ในการพัฒนามาตรการบังคับใช้ที่มุ่งไปสู่การยกเลิกการใช้แร่ใยหินทุกประเภท โดยมีกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาข้อกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

##### ๑.๑ การยกเลิกและควบคุมการใช้แร่ใยหิน

๑.๑.๑ ประกาศให้แร่ใยหินชนิดโครโซไทล์เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๔ ซึ่งจะห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

๑.๑.๒ กำหนดให้มีกฎหมาย หรือกฎ ระเบียบ ที่ควบคุมสินค้าที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะสินค้าที่มีความเสี่ยงสูง เช่น เครื่องเป่าลม เครื่องอบลม ฯลฯ โดยจัดให้มีการทบทวนความเหมาะสมในการอนุญาตให้มีการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก และการตรวจสอบ รวมทั้งสินค้าที่อาจมีการปนเปื้อนแร่ใยหินจากวัตถุดิบบางประเภท อาทิเช่น เครื่องสำอางที่มี Talcum เป็นวัตถุดิบในการผลิต เป็นต้น

๑.๑.๓ ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีการควบคุมการส่งออกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าแร่ใยหินและสินค้าที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบ

๑.๑.๔ พิจารณายกเลิกการใช้แร่ใยหินและให้มีการใช้สารทดแทนโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขพิเศษ ที่จะไม่กระทบต่อการจัดเก็บภาษีของสารอื่น ๆ ที่อยู่ในรหัสเดียวกัน

๑.๑.๕ ส่งเสริมให้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสำหรับสินค้าที่ใช้สารทดแทน แร่ใยหิน

๑.๒ การป้องกันอันตรายจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม

๑.๒.๑ พัฒนามาตรการเพื่อควบคุมการรื้อถอน ซ่อมแซม ต่อเติมอาคารหรือวัสดุที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งควรเป็นกฎหมายเฉพาะ รวมถึงการกำหนดให้มีการจัดทำเป็นประกาศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงอุตสาหกรรม รับผิดชอบดำเนินการในเรื่อง การพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับนำไปใช้ประโยชน์ในการกำกับกับการดำเนินงาน

๑.๒.๒ พัฒนาระบบการอนุญาตทำงานและระบบควบคุมการขึ้นทะเบียนผู้ทำหน้าที่ในกิจกรรม ตาม ๑.๒.๑ รวมทั้งระบบการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติ

๑.๒.๓ กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานให้สูงขึ้น รวมทั้งกำหนดค่ามาตรฐานฝุ่น แร่ใยหินในสิ่งแวดล้อมทั่วไป

๑.๓ กำหนดมาตรฐานการทิ้งขยะแร่ใยหิน คุณลักษณะของสถานที่ควบคุม ระบบการควบคุมการดำเนินงาน โดยเฉพาะในกิจการก่อสร้าง การบริการติดตั้ง รวมทั้งพัฒนามาตรการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องในการควบคุมแร่ใยหิน

๑.๔ การชดเชยความเสียหายและสวัสดิการ

๑.๔.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการพิจารณาชดเชยความเสียหายและให้สวัสดิการแก่ ผู้ได้รับผลกระทบจากแร่ใยหิน

๑.๔.๒ จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแร่ใยหิน

**๒. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสนับสนุนการใช้สารทดแทนที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการ เพื่อควบคุม ลด และเลิกการใช้แร่ใยหิน**

๒.๑ ให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องการจัดซื้อวัสดุก่อสร้างและการจัดจ้างงานก่อสร้างอาคาร ของรัฐหรือองค์กรในกำกับของรัฐที่มีการกำหนดไม่ให้ใช้วัสดุที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง ต่อเติม หรือซ่อมแซมอาคารใหม่

๒.๒ ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค นำ มาตรการยกย่องชมเชยมาใช้เพื่อสนับสนุนสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการใช้สารทดแทนเพื่อเป็น ขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

๒.๓.๑ สนับสนุนและค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ความเจ็บป่วย ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์ทางเลือก ต้นทุนการผลิต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสาธารณชนทั่วไป รวมถึงมีการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ชุมชนทดแทนผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมตามหลักการพึ่งตนเอง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สารทดแทนที่มีประสิทธิภาพทัดเทียมแร่ใยหิน และเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะ

๒.๓.๒ เผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ภาคเอกชนเพื่อให้ผู้ประกอบการได้ใช้ประโยชน์ โดยไม่ต้องเสียเวลาและเงินทุนไปในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตนเอง

๒.๔ สร้างความร่วมมือกับอุตสาหกรรมชั้นนำในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิตปูนซีเมนต์และกระเบื้อง ผู้ผลิตเบรกและคลัตช์ ผู้ผลิตเครื่องเป่าลม และบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนแร่ใยหิน พร้อมทั้งเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือในการหามาตรการลดการใช้แร่ใยหิน

### ๓. ยุทธศาสตร์การเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้กับสาธารณชนทราบ รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร

สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานดังนี้

๓.๑ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์<sup>๑</sup> เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลเรื่องแร่ใยหิน รวมถึงปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี

๓.๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเวทีสาธารณะเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง จากทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนได้เสีย

๓.๓ จัดทำแผนเฝ้าระวังปัญหาและติดตามการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกจังหวัดเพื่อแสดงความก้าวหน้าของการดำเนินงานและประเมินผล โดยนำเสนอผลสู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ ร่วมกับสื่อมวลชนและภาคประชาสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้บริโภคถึงประกาศและข้อมูลสินค้าที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน ตลอดจนอันตรายที่เกิดจากแร่ใยหิน ผ่านทางสื่อต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล โดยผ่านผู้นำหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมถึงหอกระจายข่าว วิทยุชุมชน อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่

๓.๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขบูรณาการเนื้อหาการเรียนการสอนกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นประเด็นอันตรายจากการใช้แร่ใยหิน

๓.๖ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสนับสนุนการเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

<sup>๑</sup> หมายถึง สื่อที่บันทึกสารสนเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องใช้คอมพิวเตอร์บันทึกและอ่านข้อมูล

#### ๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการวินิจฉัยโรค

ให้กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินงานดังนี้

๔.๑ พัฒนาให้มีหน่วยตรวจประเมินความเสี่ยงทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ครอบคลุมในพื้นที่เสี่ยงทั่วประเทศ โดยให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนเข้มงวดกวดขันการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งเน้นให้มีมาตรการความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมกับการควบคุมป้องกันโรคที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ กำหนดหลักเกณฑ์และสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การตรวจคัดกรองด้านสุขภาพ การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพ วิธีมาตรฐานด้านการวินิจฉัยและชันสูตร มาตรฐานการอ่านฟิล์ม วางระบบการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีบทบาทด้านการควบคุมคุณภาพและสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามในเรื่องดังกล่าวข้างต้น

๔.๓ มีการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเฝ้าระวังความเสี่ยงจากอันตรายของแร่ใยหินมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำทะเบียนแร่ใยหิน/ผลิตภัณฑ์/สินค้าที่มีองค์ประกอบแร่ใยหิน แหล่งที่ตั้งหรือที่กักเก็บและทะเบียนผู้สัมผัสแร่ใยหินที่มีระยะเวลาเพียงพอกับระยะฟักตัวของโรค ข้อมูลเฝ้าระวังโรคที่เกี่ยวข้องกับแร่ใยหิน มีการวางระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านการประเมินการสัมผัส ร่วมกับข้อมูลความเจ็บป่วย และพัฒนาระบบการติดตามผู้สัมผัสอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทำงาน ทั้งนี้ให้ครอบคลุมถึงกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในแรงงานนอกระบบรวมทั้งประชาชนทั่วไป เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ปนเปื้อนแร่ใยหิน

๔.๔ พัฒนาความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบสินค้าในประเทศเพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับการติดตามข้อมูลสุขภาพในกลุ่มผู้สัมผัส